

בית איזי שפירא
לשינוי באיכות חייהם של אנשים עם מוגבלויות

Beit Issie Shapiro
Changing the lives of people with disabilities

בקמפוס ווילי וסליה טראמפ
On the Willie & Celia Trump Campus

צהרון תומך שילוב

כתבו:

ימית לביא, עובדת סוציאלית קהילתית במרכז לפיתוח מנהיגות
לילך בר, עובדת סוציאלית קהילתית, רכזת המרכז לפיתוח מנהיגות

יותר ויותר ילדים עם מוגבלויות משולבים כיום בבתי ספר של מערכת החינוך הכללית. "חינוך מכיל" (inclusive education), מונח המשמש לתיאור תהליך השתתפותם של ילדים אלה במערכת החינוך הרגילה, מאפשר להם לממש את זכותם הבסיסית להיות חברים שווים בחברה וללמוד בסביבה טבעית רגילה, ונוסף לכך מקטין את הסיכון שיחוו הפרדה ובידוד. החינוך המכיל מממש את ההשקפה הרווחת כיום בעולם לא רק לגבי מערכת החינוך אלא גם ביחס למקומם בחברה של בני אדם עם מוגבלויות.

לשילובו של ילד במסגרת החינוך המכיל השלכות על חייהם של כל בני משפחתו, כמו גם על התפתחות זהותו האישית. השלכות אלו הובילו קבוצת הורים לילדים עם מוגבלויות הלומדים בבתי ספר כלליים לקדם יחד עם בית איזי שפירא תוכנית ייחודית של "צהרון תומך שילוב".

מבוא

גידול של ילד עם מוגבלות הוא מציאות חיים מורכבת ומתמשכת, המכתיבה לילד ולמשפחתו דפוסי חיים שונים מאלו הרווחים בדרך כלל בסביבתם. משפחות אלה מתמודדות מדי יום עם קשיים ולחצים שונים - כלכליים, פיזיים, חברתיים ורגשיים. גידול של ילד עם מוגבלות דורש מההורים לפתח דפוסי הסתגלות שיאפשרו להם מצד אחד לחיות עם הקשיים הרגשיים והתפקודיים הנובעים מהמוגבלות של ילדם, ומן הצד האחר לבנות מערך חיים איכותי עבור כל בני המשפחה. משפחות אלו זכאיות לנהל את חייהן ככל המשפחות, ועליהן להיות מסוגלות להשקיע את זמנן ואת משאביהן הרגשיים והכספיים לא רק בילד עם המוגבלות אלא בכל בני המשפחה.

במציאות הישראלית, כשני שלישים מן ההורים לילדים עם מוגבלויות המשולבים במערכת החינוך הכללית נאלצים להשתמש בשירותי חינוך וטיפול לאחר שעות הלימודים, היות ששירותי התמיכה הניתנים במסגרת בית הספר אינם מספיקים להם. במקרים רבים, הורים המעוניינים לקדם את ילדם המשולב אף מממנים את השירותים הללו בעצמם (גרינבאום ופריד, 2011; מילשטיין וריבקין, 2013). נוסף לכך, בדרך כלל הטיפולים אינם ניתנים תחת קורת גג אחת, ולכן ההורים נדרשים לקחת את הילד למטפלים שונים, למקומות שונים ובזמנים שונים. כמובן, מצב זה מקשה עליהם לנהל חיי משפחה תקינים.

השלכות השילוב על התפתחות הזהות העצמית של הילד ועל העצמתו

הלמידה יחד עם שאר הילדים נחוצה להתפתחות האישית והחברתית של הילד עם המוגבלות: היא מדרבנת אותו להתמודד עם אתגרים, לשאוף להוכיח את עצמו ולהגיע להישגים לימודיים טובים שיסייעו לו בהמשך דרכו. לצד זאת, השילוב מסייע לחברה הכללית להיחשף אל הילד ולהכירו באופן בלתי אמצעי. לאינטראקציה החברתית חשיבות רבה בתהליכי החברות של הילד, הן בשנים הראשונות לחייו והן בתקופת בית הספר. מקומן של קבוצות השווים נהיה למשמעותי עבור הילד, שכן באמצעותן הוא מעצב את הזהות העצמית, מגבש את הערך העצמי ומפתח את הביטחון העצמי שלו. כמו כן, קבוצות השווים משמשות מקור לתמיכה אינסטרומנטלית ורגשית, מציעות תחושת שייכות ומסייעות לטפח תחושת שגשוג (Tarrant, 2002).

בהיבט חברתי, היתרון המרכזי בשילוב של ילד עם מוגבלות במערכת החינוך הכללית הוא הרחבת טווח ההתנסויות והאינטראקציות החברתיות שלו עם בני גילו שאינם מתמודדים עם מוגבלות. ההשתייכות לקבוצת השווים ותחושת הקבלה החברתית הן מרכיבים חיוניים בסביבה בית ספרית מכילה, שבה כל צרכיו החינוכיים של הילד אמורים לקבל מענה. עם זאת, לשילוב יש גם חסרונות. מכיוון שילדים עם מוגבלויות הם קבוצת מיעוט בבתי הספר, לעתים קרובות צורכיהם הייחודיים אינם מקבלים מענה מספק (Hutzler, Fliess, & Chacham, 2002). במקרים רבים, הם נאלצים להתמודד עם קשיים מתמשכים הקשורים להשתלבותם החברתית (Frazee, 2003), בין כותלי בית הספר ומחוץ לו, כמו גם עם מציאות מטרידה של הדרה חברתית (Taylor & Houghton, 2008). בבית ספר כללי, הילד עם המוגבלות נמצא יום-יום בחברת ילדים שאינם חווים ושאינם מבינים את הקושי שלו. מצב זה מעצים את תחושת השונות ועלול לפגוע בביטחון העצמי ובדימוי העצמי שלו. ילדים רבים עם מוגבלויות זקוקים אפוא לא רק לחברתם של בני קבוצת השווים אלא גם לקבוצת עמיתים - ילדים עם יכולות דומות לאלו שלהם אשר מתמודדים עם מוגבלויות וקשיים דומים לאלה שהם מתמודדים עמם. מכיוון שבמרבית המקרים אין להם מספיק הזדמנויות לקיים אינטראקציות עם בני קבוצת עמיתים שכזו בבית הספר הכללי, עלול השילוב להחריף את הקושי שלהם לגבש את זהותם העצמית (מרום, בר-סימן טוב, קרון וקורן, 2006).

מאחר שילדים עם מוגבלויות עלולים לסבול מתפיסה עצמית שלילית כתוצאה מתחושת השונות, ההדרה והבידוד, רשת תמיכה של קבוצת עמיתים - ילדים החווים חוויות דומות בהתמודדותם בכיתות הזרם המרכזי - יכולה לסייע להם לגבש זהות עצמית חיובית, לחזק את ביטחונם העצמי ולטפח תחושה של העצמה אישית (Lindsay & McPherson, 2012). המודל החברתי הגדיר מחדש את המושג "מוגבלות" במונחים של חסמים חברתיים. השיח

בקבוצת העמיתים מאפשר אפוא לילדים לשתף זה את זה בחוויה ובהבנה של חסמים אלו. כמו כן, הזהות הקבוצתית עשויה לסייע לילד המתמודד עם מוגבלות להכיר הן בזכותו להיות חלק מהחברה הכללית והן בתועלת הטמונה בהשתייכות לקבוצת עמיתים עם מוגבלויות. אם כן, בשילוב של ילדים עם מוגבלויות במערכת החינוך הכללית, יש להביא בחשבון כי מבחינת רבים מהם יש חשיבות רבה ליכולתם לקיים קשרים עם עמיתים עם מוגבלויות או יכולות דומות, נוסף לקשרים שלהם עם ילדים בני גילם הכרונולוגי (Hornby, 2015).

צהרון תומך שילוב

צהרון תומך שילוב הוא מסגרת לשעות אחר הצהריים, לאחר יום הלימודים (בשעות 16:30-13:30), המיועדת לילדים עם מוגבלויות בגיל 5-12 הלומדים בשילוב מלא במערכת החינוך הכללית.

הצהרון מונה 10-12 ילדים. התוכנית מנוהלת על-ידי רכזת בעלת ידע ומומחיות בשילוב. צוות הצהרון כולל סייעים, פיזיותרפיסטית, אחראי פעילות שונים ומתנדבים. כיום הצהרון פועל פעמיים בשבוע למשך שלוש שעות בכל פעם, ונבחנת אפשרות להרחיב את פעילותו לשלושה ימים בשבוע. משרד הרווחה משתתף במימון הפעילות.

מטרות הצהרון

- לספק מסגרת חברתית עם קבוצת העמיתים.
- לספק מסגרת המאפשרת לילדים לקבל את הטיפולים המקצועיים שהם זכאים להם (פיזיותרפיה, ריפוי בעיסוק, קלינאות תקשורת וטיפול רגשי).
- לשפר את התיאום בין הדמויות השונות המטפלות בילדים.

אוכלוסיית היעד

- ילדים מגיל גן חובה ועד כיתה ג' (בשלב הראשון).
- ילדים עם נכויות מוטוריות משמעותיות.
- ילדים המוגדרים כסומטיים והזכאים לסל טיפולים במסגרת קופות החולים.
- ילדים המשולבים במערכת החינוך הכללית.

הצוות

- רכזת בשכר בעלת ניסיון בעבודה עם אנשים עם מוגבלויות ובשילוב ילדים עם מוגבלויות במערכת החינוך הכללית.
- שני סייעים בשכר - גבר ואישה. חשוב שהצוות יכלול גם סייע וגם סייעת, כדי שיוכלו לעזור לילדים בביצוע פעולות אינטימיות כמו החלפת בגדים וביקור בשירותים.
- בת שירות לאומי (מעמותת "קו לחיים").
- שישה מתנדבים המסייעים במטלות שונות, כגון אכילה, מעבר ממקום למקום וירידה מכיסא.

הטיפולים בצהרון

- טיפול פיזיותרפיה קבוצתי: פיזיותרפיסטית המפעילה את הילדים בקבוצות קטנות של עד שישה משתתפים, 45 דקות בכל פעם.
- מטפלת בתחום הסיוע באמצעות בעלי חיים (מתנדבת).
- מורה ליוגה המנחה פעילות מותאמת לילדים עם מוגבלויות (מתנדבת).
- העשרה במוזיקה באמצעות כלי נגינה המותאם לילדים עם מוגבלויות (גיטרת "אַרְקָנָה").

סדר היום

- הילדים מגיעים בהסעות מבתי הספר השונים אחרי הלימודים.
- 13:30 - התכנסות וארוחת צהריים בצוותא, המספקת גם הזדמנות למפגש חברתי.
- 14:30 - פעילות בקבוצות קטנות.
- יום ב': סיוע באמצעות בעלי חיים ופעילות חברתית/שיעור מוזיקה.
- יום ה': פיזיותרפיה ויוגה/ או פיזיותרפיה/סנוזלן לסירוגין אחת לשבועיים.
- 16:00 - ארוחת ארבע ופעילות סיום משותפת.
- 16:30 - יציאה הביתה (הסעה על-ידי ההורים).

מעורבות ההורים

ועד ההורים, שנפגש כמה פעמים בשנה, מונה שלושה הורים שהם גם יוזמי הרעיון. ההורים שותפים להחלטה על אופן פעילות הצהרון, וכן לחשיבה על דרכי ההתמודדות עם בעיות ואתגרים המתעוררים במהלך הפעלתו. ההורים של כלל ילדי הצהרון נפגשים כמה פעמים בשנה כדי לערוך היכרות עם הצוות ולקיים דיון בסוגיות שונות, ונוסף לכך מתקשרים ביניהם דרך קבוצת וואטסאפ. הצוות מעדכן את ההורים לגבי הפעילות באמצעות מידעון חודשי ומקיים עמם קשר שוטף בהתאם לצורך.

מימון

- משרד הרווחה מתקצב את פעילות הצהרון באמצעות טופסי הנעדה, דרך המחלקות לשירותים חברתיים ברשויות המקומיות.
- כיוון שנוהלי משרד הרווחה אינם מתירים לגבות כסף מההורים לצורך העשרה נוספת של הפעילות, ההורים פועלים כדי לגייס תרומות ייעודיות למטרה זו.

שלבי הפיתוח

התרשים להלן מתאר את שלבי פיתוח התוכנית והפעלתה.

הצורך

היוזמה נולדה במפגש בין הורים של שלוש ילדות בת עם מוגבלות מוטורית/פיזית הלומדות כולן במערכת החינוך הכללית. הילדים באו לבית איזי שפירא בשעות אחר הצהריים כדי לקבל טיפולי הידרותרפיה. בעת ההמתנה התפתחה בין ההורים שיחה ובה הם שוחחו על האתגרים שעמם מתמודדים הורים לילדים עם מוגבלויות המשולבים במערכת החינוך הכללית. בשיחה עלו כמה אתגרים הניצבים בפני הילדים ובני משפחותיהם:

אתגרים משפחתיים

- ליווי הילד לשלל הטיפולים גוזל זמן רב מההורים, על חשבון זמן עם בני המשפחה האחרים.
- לעתים אחד ההורים נאלץ להפסיק לעבוד (או לעבוד במשרה חלקית) כדי להקדיש זמן לילד ולטיפולים.
- כל בני המשפחה נפגעים.
- עלויות כספיות גבוהות.

אתגרים חברתיים

- "רק אני חריג": הילד חווה תחושת שונות בכיתה הרגילה. אין בבית הספר ילדים נוספים עם מוגבלות דומה לשלו.
- עומס: לו"ז הטיפולים העמוס אחר הצהריים מצמצם את הזמן לבילוי עם חברים ובני משפחה.

אתגרים טיפוליים

- ביזור: הילד נאלץ להתרוצץ בין מרכזי טיפול שונים.
- סנכרון: אין גורם מקצועי שמרכז ושמתכלל את הטיפולים.

נושא נוסף שעלה בשיחה בין ההורים היה הצורך בפיתוח תפקיד של גורם מתאם (case manager), המתכלל את כל מערך השירותים והטיפולים שהילד מקבל והמתאם את הקשר עם מערכת החינוך. בהדרגה התגבש אצלם הרעיון לפעול יחד כקבוצה כדי לקדם הקמה של צהרון שיקומי, שייתן מענה על האתגרים הניצבים בפני הילדים ובני משפחותיהם. ההורים חילקו את המענה שיספק הצהרון לשתי קטגוריות עיקריות:

- הקלת העומס הפיזי על המשפחה והילד וצמצום השלכותיו על חיי המשפחה.
- מתן תמיכה רגשית לילדים, המתמודדים עם חוויות רגשיות מורכבות הן בשל המוגבלות עצמה והן מאחר שהם הילדים היחידים עם מוגבלות בכיתה שבה הם לומדים, ולעתים אף בבית הספר כולו.

תחילת ההוצאה לפועל של הרעיון

ההורים הכינו מצגת וכתבו מסמך כדי להציג את הצרכים של הילדים ומשפחותיהם ואת הפתרון המוצע. לאחר מכן הם פנו להנהלת בית איזי שפירא בבקשה לאמץ את פרויקט "הצהרון השיקומי", שיספק את הטיפולים והשירותים הנדרשים לילדים תחת קורת גג אחת.

במקביל נעשתה פנייה למשרד הבריאות בבקשה לקבל סיוע במימון של טיפולי מקצועות הבריאות שילדיהם זכאים להם, טיפולים שהם אמורים לקבל במסגרת הצהרון.

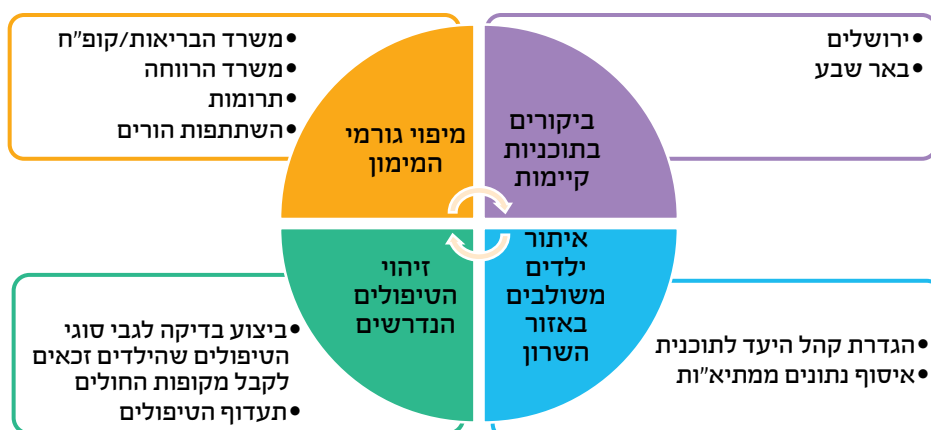

תגובת בית איזי שפירא

בתקופה שבה הוגשה הבקשה להנהלת בית איזי שפירא, עמדה היחידה להתפתחות הילד במקום בפני סגירה. הנהלת הארגון התלבטה אפוא לגבי האופן שבו יוכל בית איזי שפירא לספק את המענה הטיפולי המתאים לילדים בתוכנית. לאור ההכרה בתרומת השירות לאיכות חייהם של הילדים ומשפחותיהם, כמו גם בפוטנציאל של התוכנית לקדם שילוב מוצלח של הילדים במסגרות החינוך שבהן הם לומדים, החליטה הנהלת הארגון להקצות שעות של עובד/ת סוציאלית/ת קהילתית שתפעל עם קבוצת ההורים לקידום המענה הדרוש במסגרת בית איזי שפירא.

הפעילות לקידום המענה

העובדת הסוציאלית הקהילתית וההורים שהגו את הרעיון גיבשו תוכנית סדורה הכוללת את הצעדים הנחוצים למתן המענה הדרוש, במטרה להציגה להנהלת בית איזי שפירא. תהליך גיבוש התוכנית כלל מרכיבים שונים:

ביקורים בתוכניות קיימות

מרכז מח"ר בירושלים: מסגרת זו, הקיימת כעשרים שנה, פועלת ביוזמה ובמימון של משרד החינוך (תחת המתי"א) ומשרתת ילדים בכיתות א' עד ט' מכל אזור ירושלים. במקום ניתנים טיפולים ממגוון מקצועות הבריאות: פיזיותרפיה, הידרותרפיה, טיפולים רגשיים וספורט טיפולי בקבוצות קטנות לפי גיל. משרד החינוך מממן את שכר אנשי הצוות, וההורים משלמים תוספת לעמותת איל"ן (ומקבלים החזרים מקופ"ח עבור הטיפולים). הרשויות המקומיות מחוץ לירושלים מממנות את ההסעות.

מועדונית שיקומית במרכז להתפתחות הילד, בית החולים סורוקה: מסגרת שיקומית זו, המיועדת לילדים עם לקויות מוטוריות בגיל 6-12 (כיתות א' עד ו'), פועלת במימון משותף של שירותי בריאות כללית, משרד הרווחה, מתי"א/משרד החינוך, הורי הילדים ועמותת איל"ן. אוניברסיטת בן גוריון מתגברת את הפעילות באמצעות סטודנטים המתנדבים במסגרת תוכנית פר"ח. הפעילות כוללת עבודה בקבוצות קטנות על מיומנויות מוטוריות, חברתיות, תקשורתיות ורגשיות, בעזרת פיזיותרפיסטים, מרפאים בעיסוק וקלינאי תקשורת.

איתור ילדים משולבים באזור השרון

נעשתה פנייה למתי"א באזור כדי לאתר את הילדים המשולבים העונים על הקריטריונים שההורים הגדירו לאוכלוסיית היעד של המועדונית. במהלך האיתור עלו כמה אפשרויות ליישום התוכנית, כגון:

- א. הפעלת התוכנית על בסיס חלוקה לקבוצות גיל והקצאת יום בשבוע לכל קבוצת גיל.
- ב. יישום התוכנית ברשויות שונות כך שכל רשות תקבל על עצמה את האחריות להפעיל את התוכנית לקבוצת גיל אחת או ביום אחד בשבוע.

בתום תהליך האיתור הסתבר כי אין מספיק ילדים לצורך חלוקה לקבוצות גיל ושאינן די ילדים בכל רשות. לכן הוחלט לספק את השירות במקום אחד ולקבוצת ילדים בטווח גילים רחב יותר (למשל מגן חובה ועד כיתה ג').

תובנות

- תהליך הלמידה והצרכים שהציגו ההורים התוו כמה קווים מנחים לבניית התוכנית:
- הקמת מסגרת מצומצמת המונה 12 ילדים לכל היותר.
 - המסגרת תציע פעילות שיקומית קבוצתית לצד פעילות חברתית, במשך כל השנה.

- מתן דגש מיוחד להעצמה אישית וקבוצתית באמצעות קבוצת העמיתים.
- התאמת המענה לצורכי הילדים.
- על ההורים להיות מעורבים מאוד בפיתוח ובהפעלה לאורך כל השנה.

בשלב זה הוגשה הצעה מפורטת של התוכנית להנהלת בית איזי שפירא, שהחליטה להיענות לאתגר ולהפעיל את השירות, בשלב ראשון כפיילוט.

הפעלת פיילוט במתכונת מצומצמת

באמצע שנת הלימודים תשע"ז החל הצהרון לפעול במתכונת פיילוט בהשתתפות שישה ילדים. מאחר שבשלב זה משרד הרווחה ומשרד הבריאות עדיין לא הכירו בתוכנית, השתתפו ההורים במימונה. סטודנטית בעלת ניסיון בשילוב ובעבודה בתחום המוגבלויות נבחרה לרכז את הפעילות, ולצדה גויסו סייעת ומרפאה בעיסוק. סטודנטים בקורס סיוע באמצעות בעלי חיים שהתקיים בבית איזי שפירא התנדבו להנחות פעילות קבוצתית, וארוחות הצהריים של הילדים נתרמו על-ידי בית איזי שפירא.

הלמידה מהפיילוט - ארגון מחדש

לאחר כמה חודשים, בתחילת הקיץ, הופסקה פעילות הצהרון למשך תקופת החופש הגדול. בשיחות משוב אישיות וקבוצתיות הביעו ההורים שביעות רצון רבה מהשירות. כמו כן, ההורים והצוות שקלו מחדש היבטים שונים בהפעלת הצהרון והגדירו את התוכנית כ"צהרון תומך שילוב". התובנה כי המפגש של הילד עם קבוצת העמיתים הוא נדבך חשוב בהצלחת השילוב התחדדה מאוד, כמו גם המשמעות הרגשית של קבוצת העמיתים עבור כל אחד מהילדים. יתר על כן, ההורים ביטאו את תחושתם שהביטחון העצמי של הילדים מתעצם ושהשיח המשותף ביניהם תורם להעצמה אישית ולהתפתחותו של דימוי עצמי חיובי.

השפעת ההשתתפות בצהרון על הילדים והמשפחות

התרומה לילדים

המפגש עם ילדים דומים לו מאתגר את הילד ומושך אותו להתנסות במשימות ובפעילויות שטרם התנסה בהן.

לדוגמה, ילדי הצהרון יצאו לחורשה הסמוכה וילדה המתניידת בכיסא גלגלים, שסירבה תמיד לעבור לנדנדה, ביקשה לראשונה לעשות זאת. הילדה נהנתה ואמה הופתעה מנכונותה להתנסות בפעילות חדשה.

- ילד בן שמונה בערך, שלא היה גמול, הביע רצון להיגמל מהשימוש בחיתול לאחר שהשתתף בפעילות הצהרון ופגש ילדים אחרים במצבו שכבר נגמלו.
- ילדה בכיסא ממונע הייתה מוכנה לפתע, על אף המאמץ והקושי, להתנסות בעמידון, לאחר שראתה בצהרון שילדים אחרים מוכנים להתנסות בו.

- ילד עם מוגבלות לא נראית, תסמונת בלתי מזוהה שמתבטאת בחולשה בשרירים, מקבל תרופות שמסייעות לו להתנייד. עד השתתפותו בצהרון הוא לא סיפר בבית הספר שיש לו מוגבלות. כעבור חודשים אחדים שבהם השתתף בצהרון, הוא סיפר לראשונה לבני כיתתו על המוגבלות ותיאר בפניהם את השלכותיה על יכולתו לעסוק בפעילויות שונות.

התרומה למשפחות

- בזכות קבלת הטיפולים במסגרת הצהרון, הפחיתו חלק מהמשפחות את מספר הטיפולים שהילד שלהן מקבל. כך נותר למשפחה זמן רב יותר לעסוק בפעילויות משפחתיות אחרות.
- בני משפחה דיווחו כי הם חשים תחושת הקלה מכך שילד יש חברים ושהוא משתתף בפעילויות פנאי.
- הקמת השירות סיפקה למשפחות הזדמנות להכיר מקרוב משפחות אחרות המתמודדות עם אתגרים דומים. לתמיכה ההדדית בין ההורים ולשיתוף במידע הייתה חשיבות רבה עבורם.

מיקוד מחדש של סדר העדיפויות

לאור המשוב תועדפו מחדש מטרות הצהרון והתחדד הצורך בהעצמה אישית של הילדים. קבוצת העמיתים, שסיפקה לילדים הזדמנות להיפגש עם ילדים אחרים עם מוגבלויות וצרכים דומים, הוגדרה ככלי משמעותי ומעצים המניב תוצאות חיוביות.

הרחבת התוכנית

גיוס תמיכה מצד משרד הרווחה והרחבת השירותים

- מימון השתתפותו של ילד בצהרון על-ידי משרד הרווחה, באמצעות המחלקות לשירותים חברתיים ברשויות המקומיות.
- קליטת ילדים נוספים לתוכנית: בשנה השנייה והשלישית של התוכנית נקלטו, בהתאמה, עשרה ילדים. בתום הפיילוט, המסגרת נערכה לקלוט עד 12 ילדים.
- הגדלת מספר הימים בשבוע: בשנה השנייה והשלישית כבר פעל הצהרון פעמיים בשבוע. כיום, יחד עם ההורים, נבחנים הצורך והאפשרות להרחיבו לשלושה ימי פעילות בשבוע.
- הרחבת טווח הגילים.

הרחבת השירותים

בעקבות בקשת ההורים התרחבה פעילות הצהרון והתווספו לשירותים הניתנים בו:

1. קייטנה בחג הפסח: בחופשת הפסח של מערכת החינוך, פעל הצהרון יומיים בשבוע במתכונת קייטנה.
2. קייטנה בחופשת הקיץ: נבדקת האפשרות להפעיל את הצהרון פעמיים בשבוע במהלך חודש יולי במתכונת קייטנה.
3. הוספת פעילות מוזיקלית ויוגה מותאמת כחלק מהפעילות השוטפת של הצהרון.

כיוונים לעתיד

1. הערכה מסודרת של התוכנית ושל המטרות שהושגו: כיום מתבצעת הערכה של פעילות הצהרון ושל מידת שביעות הרצון של הילדים וההורים.
2. הרחבת ימי הפעילות של הצהרון: מיומיים לשלושה ימים בשבוע, במימון משרד הרווחה. בשל הרצון לאפשר לילדים להשתתף ולהשתלב במסגרות נוספות, לא יפעל הצהרון יותר משלושה ימים בשבוע.
3. הרחבת מקורות המימון: המימון מטעם משרד הרווחה אינו מספיק. כמו כן, קבלת המימון מחייבת שכל המשפחות תהינה מוכרות ברשויות הרווחה, והמשרד מפסיק את המימון כשילד נעדר מהמסגרת לתקופה של חודשיים (ילדים עם לקויות מוטוריות נאלצים לעבור ניתוחים ותקופות שיקום ממושכות).
4. השפעה על מדיניות: אנו סבורים שהצהרון הוא אמצעי התומך בהעצמה ובהתפתחות הזהות העצמית של ילדים עם מוגבלויות, ולכן הוא מקדם את השתלבותם בבית הספר ובקהילה. לפיכך, אנו פועלים לקדם מדיניות ממשלתית שתבסס על תפיסה זו ושתאמץ את התוכנית כחלק מסל השילוב. בימים אלו אנו מקימים צוות חשיבה שילמד את הנושא ויבחן איזה מודל להציע לרשויות ולאילו משרדי ממשלה כדאי להציעו.

